

อิสราเอลหลบเลี่ยงเขตอำนาจของ ICC อย่างไร

จะเกิดอะไรขึ้นหากศาลอาญาระหว่างประเทศ (ICC) ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินคดีกับอาชญากรรมร้ายแรงที่สุดของโลก ไร้พลังต่อการหลบเลี่ยงอันชาญฉลาดของชาติหนึ่ง? อิสราเอลได้เปลี่ยนหลักการเสริมของ ICC ให้เป็นเกราะป้องกัน ขัดขวางการสอบสวนอิสราเอลด้วยการสอบสวนหลอกลวง บทความนี้เปิดโปงว่าอิสราเอลใช้ช่องโหว่ทางกฎหมายนี้อย่างไร บังคับใช้ระบบยุติธรรมสองมาตรฐานที่ให้ความสำคัญกับผู้ตั้งถิ่นฐานที่ใช้ความรุนแรงมากกว่าชาวปาเลสไตน์ที่ถูกกดขี่ และฟังพยานคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ที่ทำให้ผู้พิพากษา ICC เป็นอัมพาตผ่าน SWIFT, Mastercard/Visa และรายชื่อห้ามบิน การสังหารหมู่ของอินด์ ราชาบ และเจ้าหน้าที่แพทย์ในราฟาห์ เผยให้เห็นถึงความลึกซึ้งของกลยุทธ์นี้ ซึ่งเรียกร้องให้มีการดำเนินการระหว่างประเทศอย่างเร่งด่วน

การใช้ประโยชน์จากหลักการเสริม

หลักการเสริมของ ICC ซึ่งระบุไว้ในมาตรา 17 ของธรรมนูญกรุงโรม อนุญาตให้แทรกแซงได้เฉพาะเมื่อรัฐ “ไม่เต็มใจหรือไม่สามารถ” ดำเนินคดีกับอาชญากรรมภายในเขตอำนาจของตนอย่างแท้จริง อิสราเอลใช้ประโยชน์จากข้อกำหนดนี้อย่างเยาะเย้ยด้วยการดำเนินการสอบสวนภายในที่ผิวเผิน ซึ่งทำหน้าที่เป็นเพียงหน้าฉากเพื่อขัดขวางการกำกับดูแลของ ICC การสังหารหมู่ของอินด์ ราชาบ ในเดือนมกราคม 2024 และการสังหารเจ้าหน้าที่แพทย์ในราฟาห์เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2025 เป็นตัวอย่างของกลยุทธ์นี้ ในกรณีของอินด์ ราชาบ กองกำลังป้องกันอิสราเอล (IDF) ปฏิเสธการมีส่วนร่วมในตอนแรก โดยอ้างว่าไม่มีกองทหารอยู่ใกล้สถานที่ที่เด็กหญิงวัย 6 ปีและครอบครัวของเธอถูกสังหารด้วยการยิงจากระถัง และรถพยาบาลที่ส่งไปช่วยเหลือถูกทำลาย ทำให้เจ้าหน้าที่แพทย์สองคนเสียชีวิต เฉพาะเมื่อมีหลักฐานวิดีโอและการสอบสวนอิสระโดย Forensic Architecture พิสูจน์ว่ารถถังของ IDF เป็นผู้รับผิดชอบ IDF จึงยอมรับ “ความผิดพลาด” แต่ไม่มีการตั้งข้อหาทางอาญา — มีเพียงการทบทวนเบื้องต้นที่ยกโทษให้ทหาร ในทำนองเดียวกัน ในการสังหารหมู่ที่ราฟาห์ IDF อ้างอย่างเท็จว่ารถยนต์ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเป็น “สิ่งที่น่าสงสัย” และเชื่อมโยงกับฮามาส สังหารเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ 15 คน รวมถึงบุคลากรจาก PRCS และสหประชาชาติ ในรูปแบบการประหารชีวิต ภาพวิดีโอต่อมาได้ขัดแย้งกับเรื่องนี้ บังคับให้ IDF ยอมรับข้อผิดพลาด แต่การสอบสวนเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2025 สรุปเพียงแค่ว่า “การประพฤติมิชอบทางวิชาชีพ” ถอนรองผู้บัญชาการและลงโทษอีกคนหนึ่งโดยไม่มีความรับผิดชอบทางอาญา

การสอบสวนเหล่านี้ไม่มีความเป็นอิสระหรือเข้มงวด อาศัยคำให้การที่ปกป้องตนเองของทหาร ในขณะที่ละทิ้งหลักฐานจากเหยื่อและรายงานสิทธิมนุษยชน รูปแบบของ IDF — การเริ่มต้นการสอบสวน 47 ครั้งหลังสงครามกาซาในปี 2008-2009 ด้วยการฟ้องร้องน้อยกว่า 1% — เน้นย้ำถึงความไม่เต็มใจที่จะดำเนินคดีอย่างแท้จริง อิสราเอลยังท้าทายอำนาจของ ICC โดยโต้แย้งสถานะรัฐของปาเลสไตน์ แม้ว่าจะมีการเข้าร่วมธรรมนูญกรุงโรมในปี 2015 ซึ่งเป็นจุดยืนที่ถูกปฏิเสธโดยหอพิจารณาคดีล่วงหน้า I เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2024 เมื่อยืนยันเขตอำนาจและออกหมายจับเนทันยาฮูและกัลลันต์ การคว่ำบาตรล่าสุดของสหรัฐฯ ต่อผู้พิพากษา ICC ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2025 โดยรัฐมนตรีต่างประเทศมาร์โก รูบิโอ ทำให้การหลบเลี่ยงนี้รุนแรงขึ้น มาตรการเหล่านี้มุ่งเป้าไปที่ผู้พิพากษา Solomy Balungi Bossa, Luz del Carmen Ibáñez Carranza, Reine Adelaide Sophie Alapini Gansou และ Beti Hohler โดยปิดกั้นทรัพย์สินในสหรัฐฯ และกำหนดข้อห้ามการเดินทาง ซึ่งอาจทำให้บัญชีธนาคารของพวกเขาถูกระงับผ่านเครือข่าย SWIFT และระงับบริการ Mastercard/Visa ดังที่เห็นในกรณีของอัยการคนที่ถูกขัดขวาง การสนับสนุนของสหรัฐฯ ซึ่งมีรากฐานมาจากการอ้างอธิปไตย ทำให้กระบวนการของ ICC ล่าช้า กระบวนการหลบเลี่ยงของอิสราเอลให้เป็นการใช้หลักการเสริมอย่างจงใจเพื่อหลีกเลี่ยงความยุติธรรมสำหรับความโหดร้ายที่บันทึกไว้

มาตรฐานการพิจารณาที่ดีที่แตกต่าง: ชาวปาเลสไตน์ vs. ผู้ตั้งถิ่นฐานที่ใช้ความรุนแรง

ระบบยุติธรรมของอิสราเอลทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของการกดขี่ บังคับใช้ระบอบกฎหมายคู่ที่ละเมิดข้อบังคับของอนุสัญญาเจนีวาครั้งที่สี่เกี่ยวกับการคุ้มครองที่เท่าเทียมกันในดินแดนที่ถูกยึดครอง ชาวปาเลสไตน์ รวมถึงเด็กอายุเพียง 12 ปี ต้องเผชิญกับระบบศาลทหารที่ลงโทษความผิดเล็กน้อย เช่น การขว้างหิน ด้วยมาตรการที่รุนแรง Defense for Children Palestine รายงานว่าเด็ก 500-700 คนถูกคุมขังทุกปี ต้องเผชิญกับความรุนแรง การกักขังเดี่ยว และการบังคับให้สารภาพโดยไม่มีตัวแทนทางกฎหมาย ดังที่บันทึกไว้ในรายงานของ Human Rights Watch ปี 2015 เกี่ยวกับการละเมิดของกองกำลังรักษาความปลอดภัย ในปี 2022 เด็ก 137 คนถูกคุมขัง และในปี 2023 มีการเพิ่มขึ้นอย่างรุนแรง รวมถึงการฆ่าเด็กโดยมือปืนชุ่่มยิง ตามการเปิดโปงของ The Guardian ในปี 2024 คดีเหล่านี้มักนำไปสู่การจำคุก ซึ่งขัดต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

ในทางตรงกันข้าม ผู้ตั้งถิ่นฐานชาวอิสราเอลที่ใช้ความรุนแรง — กว่า 700,000 คนในเวสต์แบงก์ — ดำเนินการภายใต้กฎหมายแพ่ง เพลิดเพลินกับการไม่ต้องรับโทษสำหรับการยึดที่ดินและการโจมตี รายงานของ B'Tselem ปี 2021 “ระบอบของการปกครองยิว” อธิบายรายละเอียดว่าผู้ตั้งถิ่นฐาน ซึ่งติดอาวุธและได้รับการสนับสนุนจากฐานที่มั่นของ IDF ยึดที่ดินกว่า 50% ของเวสต์แบงก์ผ่านการวางเพลิง การทุบตี และการฆาตกรรม การโจมตีด้วยการวางเพลิงในดูมาในปี 2015 ซึ่งคร่าชีวิตครอบครัวปาเลสไตน์ นำไปสู่การตัดสินลงโทษผู้ตั้งถิ่นฐานเพียงคนเดียวหลังจากการล่าช้าหลายปี ขณะที่คนอื่นๆ หลบหนีความยุติธรรม รายงานของ Addameer ปี 2023 ยืนยันว่าศาลทหารไม่รวมผู้ตั้งถิ่นฐาน ซึ่งได้รับประโยชน์จากกระบวนการทางแพ่งที่ผ่อนปรนหรือไม่มีเลย โดยศาลสูงสุดแห่งความยุติธรรมรับรองการยึดที่ดินเป็นมาตรการ “ความปลอดภัย” ความเหลื่อมล้ำนี้ฝังรากลึกลงในระบบของการครอบงำทางเชื้อชาติ ซึ่งเป็นการละเมิด 26 อย่างชัดเจนของอนุสัญญากรุงเจนีวาครั้งที่สี่

กรณีศึกษา: การสังหารหมู่ของอินด์ ราชาบ และเจ้าหน้าที่แพทย์ในราฟาห์

การสังหารหมู่ของอินด์ ราชาบ และเจ้าหน้าที่แพทย์ในราฟาห์เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของกลยุทธ์การหลบเลี่ยงของอิสราเอล ในเดือนมกราคม 2024 อินด์ เด็กหญิงวัย 6 ปี และครอบครัวของเธอถูกสังหารด้วยการยิงจากระถังของ IDF ในเมืองกาซา และการพยายามช่วยเหลือด้วยรถพยาบาลก็ถูกโจมตีเช่นกัน ทำให้เจ้าหน้าที่แพทย์ยูเซฟ เซย์โน และอาเหม็ด อัล-มาดฮูน เสียชีวิต IDF โทกาทว่าไม่มีกองทหารอยู่ในบริเวณนั้น จนกว่าการสอบสวนของ Forensic Architecture ในปี 2024 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหลักฐานวิดีโอและเสียง จะพิสูจน์เป็นอย่างอื่น แสดงให้เห็นว่ารถถังยิงจากระยะ 13-23 เมตร ไม่มีการตั้งข้อหาทางอาญา — ทหารได้รับการยกโทษภายใต้ข้ออ้างของ “การประพฤติมิชอบทางวิชาชีพ” ในทำนองเดียวกัน การโจมตีในราฟาห์เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2025 เห็นเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ 15 คน รวมถึงบุคลากรจาก PRCS และสหประชาชาติ ถูกประหารในรูปแบบการโจมตีรถพยาบาลและยานพาหนะของสหประชาชาติ IDF อ้างอิงว่ามีความเชื่อมโยงกับฮามาส แต่ภาพวิดีโอจากโทรศัพท์ของเจ้าหน้าที่แพทย์เปิดโปงความโหดเหี้ยม แสดงให้เห็นยานพาหนะที่ถูกยิงในขณะที่มีไฟสว่าง การสอบสวนเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2025 พบเพียง “ความล้มเหลวทางวิชาชีพ” ถอนรองผู้บัญชาการโดยไม่มีควมรับผิดชอบทางอาญา แม้ว่าการชันสูตรศพจะยืนยันการฆ่าที่ตั้งใจไว้

กรณีเหล่านี้เน้นย้ำถึงรูปแบบของอิสราเอล: โทกาทกว่าหลักฐานที่ปฏิเสธไม่ได้จะปรากฏ จากนั้นดำเนินการสอบสวนหลอกลวงเพื่อยกโทษให้ผู้กระทำผิด โดยใช้หลักการเสริมเพื่อขัดขวางเขตอำนาจของ ICC การคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ต่อผู้พิพากษา ICC ซึ่งรบกวนความสามารถด้านการเงินและการเดินทางของพวกเขา ยังคงตอกย้ำความไม่ต้องการรับ生育

พื้นฐานทางกฎหมายและผลกระทบระหว่างประเทศ

การกระทำของอิสราเอลละเมิดอนุสัญญาว่าด้วยการแบ่งแยกสีผิวและธรรมนูญกรุงโรม ซึ่งกำหนดการแบ่งแยกสีผิวเป็นการกดขี่อย่างเป็นระบบของกลุ่มเชื้อชาติหนึ่งต่ออีกกลุ่มหนึ่ง รายงานของ Human Rights Watch ปี 2021 และ Amnesty International ปี 2022 สรุปว่าการกระทำของอิสราเอลเป็นไปตามเกณฑ์นี้ โดยอ้างถึงกฎหมายที่เลือกปฏิบัติ การจำกัดการเคลื่อนไหว และการขาดกรรม ผู้บรรยายพิเศษของสหประชาชาติในปี 2022 ยืนยันการแบ่งแยกสีผิวในดินแดนที่ถูกยึดครอง ซึ่งอิสราเอลปฏิเสธว่าเป็นการเมือง ความสำเร็จความสามารถของ ICC ในการยกเลิกการสอบสวนหลอกลวงเหล่านี้ — แม้จะมีหมายจับในปี 2024 — ถูกทำให้รุนแรงขึ้นจากมาตรการคว่ำบาตรของสหรัฐฯ เครือข่าย SWIFT ซึ่งอยู่ภายใต้เขตอำนาจของสหรัฐฯ บังคับให้ธนาคารทั่วโลก ต้องระงับบัญชีของผู้พิพากษา ในขณะที่ Mastercard/Visa ระงับบริการบัตรเครดิต และการวางอยู่ในบัญชีดำ การบินจำกัดการเดินทาง ดังที่เห็นในกรณีของชาน ICC และสหประชาชาติประณามสิ่งนี้ว่าเป็นการโจมตีต่อความยุติธรรม โดยสหภาพยุโรปเสนอกฎหมายป้องกัน แต่การหลบเลี่ยงของอิสราเอลยังคงดำเนินต่อไป

การหลบเลี่ยงเขตอำนาจของ ICC ของอิสราเอลเป็นกลยุทธ์ที่คำนวณมาแล้ว โดยใช้ประโยชน์จากหลักการเสริมเพื่อรักษาระบบกฎหมายสองชั้นที่กดขี่ชาวปาเลสไตน์ในขณะที่ปกป้องผู้ตั้งถิ่นฐานและทหาร การสังหารหมู่ของอินด์ ราชาบ และในราฟาห์ พร้อมด้วยการโกหกที่ถูกเปิดโปงและการยกโทษให้ การคว่ำบาตรของสหรัฐฯ ที่ทำให้ผู้พิพากษา ICC เป็นอัมพาต เป็นหลักฐานที่ไม่อาจปฏิเสธได้ของระบอบการปกครองนี้ ชุมชนระหว่างประเทศต้องดำเนินการ — เรียกร้องให้มีการสอบสวนอิสระ ใช้การคว่ำบาตรตอบโต้ และบังคับใช้หมายจับของ ICC — เพื่อรื้อถอนโครงสร้างที่คล้ายกับการแบ่งแยกสีผิวและนำความยุติธรรมมาสู่เหยื่อ